

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

กาลครั้งหนึ่ง หนังสือเล่มหนึ่งมีชื่อว่าฉัน

เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)

ครูผู้สอน ครูธีรสุด ฉ่ำทรัพย์





เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๕)



จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ระบุสิ่งที่เห็นแล้วเขียนสื่อสารได้
๒. เขียนหรือแสดงขั้นตอนการแต่งบทประพันธ์ได้
๓. สะท้อนประโยชน์ของการเขียนร่างผลงานและนำเสนอได้





กิจกรรมชวนคิด



“บทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง
มีความแตกต่างกันอย่างไร”





ภาพยยานี้ ๑๑ และการแต่งบทประพันธ์

ภาพยยานี้ ๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะ
คำประพันธ์ ดังนี้

๑. **บท** บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่ง
แบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ
บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค





ภาพยยานี้ ๑๑ และการแต่งบทประพันธ์

๒. **สัมผัส** ภาพยยานี้ ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้

๒.๑ **สัมผัสนอก** หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓





ภาพยยานี้ ๑๑ และการแต่งบทประพันธ์

สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น

๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบทถัดไป



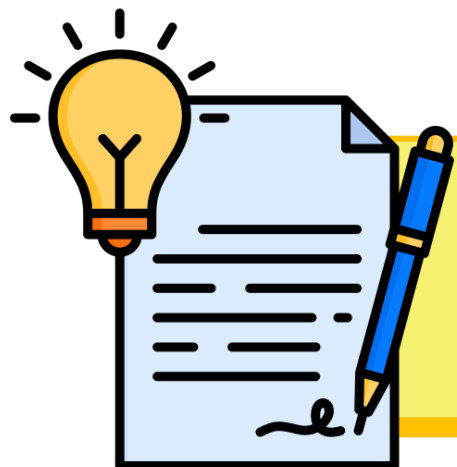


ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

การอ่านกาพย์ยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะกาพย์อยู่บ้าง ดังนี้

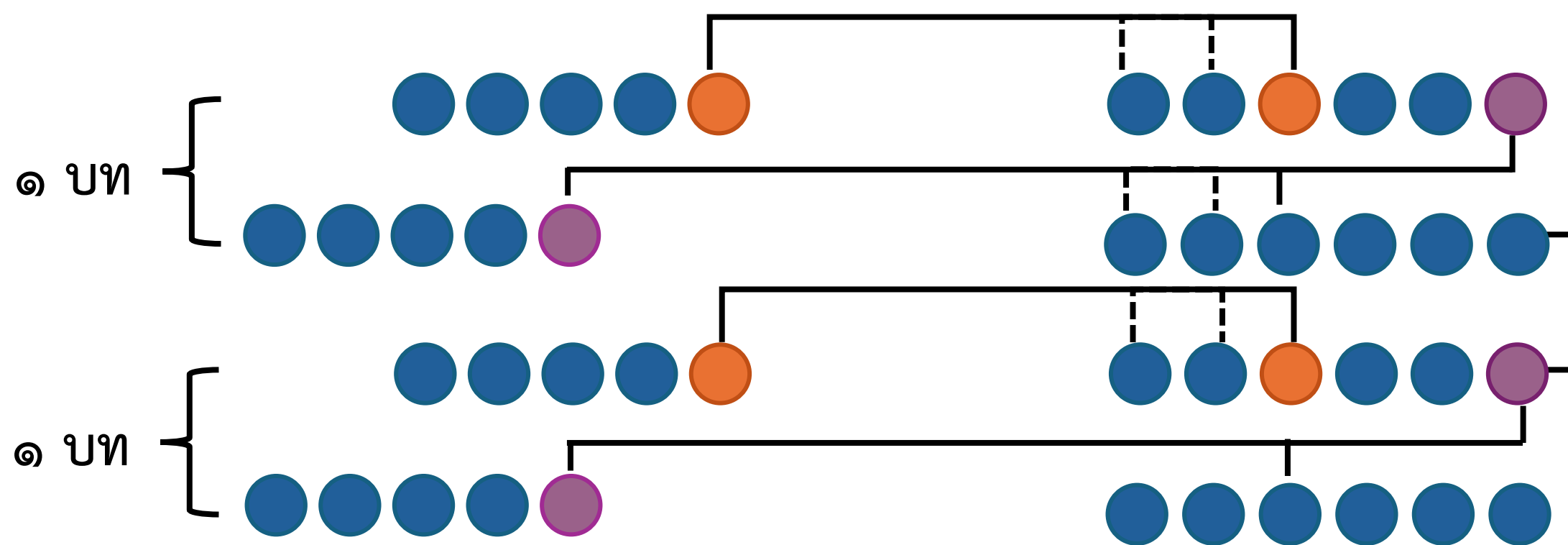
๑. **การแบ่งจังหวะ** กาพย์ยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓





ข้อเสนอแนะในการอ่านภาพยนต์ยานี้

แผนผังชั้นทลัษณ์





ข้อเสนอแนะในการอ่านกาพย์ยานี

ตัวอย่าง

ลึงค่าง/ครางโครกครอก
ชะนี/วิเวกวอน
ลูกนก/ยกปีกป้อง
แม่นก/ปกปีกเคียง

ฝูงจิ้งจอก/ออกเห่าหอน
นกหกร่อน/นอนรังเรียง
อ้าปากร้อง/ซองแซ่เสียง
เลี้ยงลูกอ่อน/ป้อนอาหาร





ข้อเสนอแนะในการอ่านภาพยนตร์ยานี้

๒. **การใส่ทำนอง** ภาพยนตร์ยานี้ มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง

๓. **การใส่อารมณ์** ในการอ่านภาพยนตร์ควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไป ในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง





ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง
“เขียนจนชำนาญ ธุรสารสำคัญ (๕)”
เมื่อเสร็จแล้ว ให้ปฏิบัติใบงานที่ ๙
เขียนจนชำนาญ ธุรสารสำคัญ (๕)
แล้วนำเสนอตามลำดับ





ใบความรู้ที่ ๑๐

เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)



ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง กาลครั้งหนึ่ง หนังสือเล่มหนึ่งมีชื่อว่าฉัน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

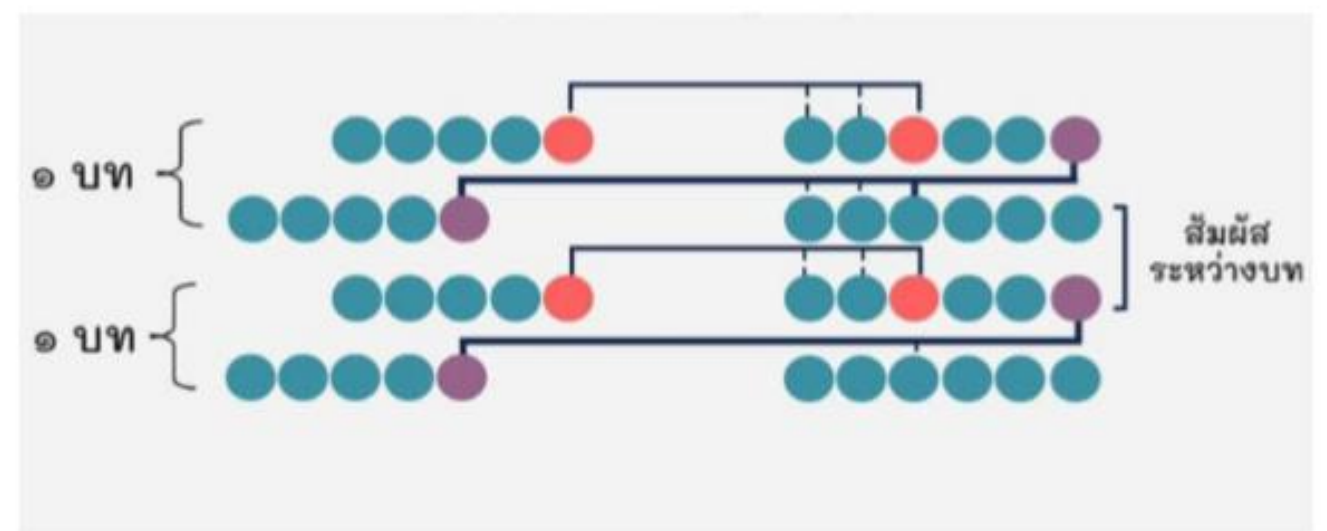
- ภาพยยานี๑๑ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะคำประพันธ์ ดังนี้
๑. บท บทหนึ่ง มี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ บทหนึ่งจึงมี ๔ วรรค
 ๒. สัมผัส ภาพยยานี ๑๑ มีสัมผัสบังคับ ดังนี้
 - ๒.๑ สัมผัสนอก หรือสัมผัสระหว่างวรรค ได้แก่
 - ๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๒
 - ๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ ๓
 สำหรับวรรคที่ ๓ กับวรรคที่ ๔ ไม่บังคับสัมผัส แต่ถ้าคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ส่งไปสัมผัสกับคำที่ ๓ ของวรรคที่ ๔ ก็จะทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น
 - ๒.๒ สัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายบาทที่ ๒ ของบทต้น ไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของบาทแรกในบทถัดไป

ข้อเสนอแนะในการอ่านภาพยยานี

การอ่านภาพยยานี ๑๑ มีวิธีการอ่านทำนองเสนาะเช่นเดียวกับหลักการอ่านทำนองเสนาะโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไว้ แต่มีหลักการอ่านเฉพาะภาพยยานีอยู่บ้าง ดังนี้

๑. การแบ่งจังหวะ ภาพยยานี วรรคหน้าแบ่งจังหวะเป็น ๒ - ๓ ส่วนวรรคหลังแบ่งเป็น ๓ - ๓

แผนผังต้นตอลักษณะ





ใบความรู้ที่ ๑๐

เรื่อง เขียนจนชำนาญ

สรุปลำคัญ (๕)



ภาพยยานี ๑๑

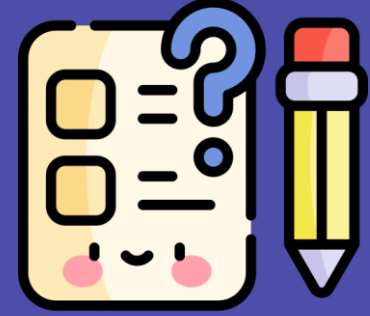
ตัวอย่าง

ลิงค่าง/ครางโครกครอก
ชะนี/วิเวกวอน
ลูกนก/ยกปีกป้อง
แม่นก/ปกปีกเคียง

ฝูงจิ้งจอก/ออกเท่าหอน
นกทროน/นอนรังเรียง
อ้าปากร้อง/ซอแซ่เสียง
เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร

ภาพยพระไชยสุริยา ของ สุนทรภู่

๒. การใส่ทำนอง ภาพยยานี มีทำนองดังนี้ บาทเอกออกเสียงลงต่ำ ส่วนบาทโทออกเสียงต้นวรรคขึ้นเสียงสูง
๓. การใส่อารมณ์ ในการอ่านภาพยควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศโดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านถ่ายทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง



ใบงานที่ ๑๐

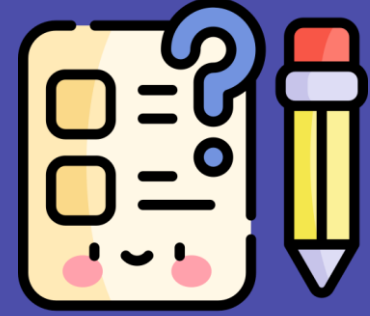
เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)



ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง กาลครั้งหนึ่ง หนังสือเล่มหนึ่งมีชื่อว่าฉัน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๔)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย / เพื่อแบ่งจังหวะการอ่านกาศพยานี้ ๑๑ ที่ถูกต้อง แล้ว
 เลื่อกบทอ่านมา ๓ บท เพื่อทดสอบการอ่าน

สาธุสะจะขอไหว้	พระศรีไตรสรนา
พ่อแม่แลครุบา	เทวดาในราศี
ข้าเจ้าเอา ก ข	เข้ามาต่อ ก กา มี
แก้ไขในเท่านี้	ดีมีดีอย่าตรีชา
จะร่ำคำต่อไป	พลล่อใจกุมารา
ธรมมีราชา	เจ้าพาราสาวะถี
ชื่อพระไชยสุรียา	มีสุตามะเหลสี
ชื่อว่าสุมาลี	อยู่บุรีไม่มีภัย
ข้าเฝ้าเหล่าเสนา	มีกิริยาอัชฌาสัย
พ่อค้ำมาแต่ไกล	ได้อาศัยในพารา
ไพร่ฟ้าประชาชี	ชาวบุรีก็ปรีดา
ทำอะไรเขาโดนา	ได้เข้าปลาแลสาลี
อยู่มาหมู่ข้าเฝ้า	ก็หาเขาวนารี
ที่หน้าตาดีดี	ทำมโหรีที่เคหา
คำเข้าเฝ้าสี่ขอ	เข้าแต่หอล่อกามา
หาได้ให้ภริยา	โลโลกพาให้บ้าใจ
ไม่จำคำพระเจ้า	เหไปเข้าภาษาไสย
ถือดีมีข้าไท	ฉ้อแต่ไพร่ใส่ชื่อคา
คดีที่มีคู่	คือไก่หมูเจ้าสุภา
ใครเอาเข้าปลามา	ให้สุภาที่ว่าดี
ที่แพ่แก่ชนะ	ไม่ถือพระประเวณี
ชี้ฉ้อก็ได้ต	ไล่ต่ำตีมีอาญา



ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๕)



ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๕)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง กาลครั้งหนึ่ง หนังสือเล่มหนึ่งมีชื่อว่าฉัน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๕)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

๑. จากการศึกษาวรรณคดีในบทเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ให้นักเรียน ยกบทประพันธ์ที่ชอบ พร้อมแสดงเหตุผล (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๒. ให้นักเรียนทดลองแต่งบทร้อยกรองชนิดกาพย์ ๑ บท ลงในใบงาน (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๓. การฝึกแต่งคำประพันธ์ให้ประโยชน์กับนักเรียนอย่างไรบ้าง จงอธิบาย (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

๔. จากบทความนี้นักเรียนคิดว่าสามารถนำเอาความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

สรุป

นักเรียนคิดว่ากิจกรรมการเขียน
ในชั่วโมงนี้ ทำให้เราได้ประโยชน์
อย่างไรบ้าง





คำไหนใช้ถูก



ประกาศ์ปรา



ประกาศ์ปรา





ปรากฏค์ปรา

[ปรากฏปรา] (กลอน)

ตัดมาจาก ปรากฏค์ปราสาท.



บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง เขียนจนชำนาญ

สรรสารสำคัญ (๕)



ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑





สิ่งที่ต้องเตรียม

- ๑) สื่อ PowerPoint เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๕)
- ๒) ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ (๕)
- ๓) ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง เขียนจนชำนาญ สรรสารสำคัญ



ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

